

Mentálna kolonizácia Cirkvi a apostáza národov

Grzegorz Górny

9. mája 2019 ✚ Cirkev ✚ Rozhovory

Prinášame úryvok z knihy „Alarm pre Cirkev“ vydanej poľským vydavateľstvom Demart. Fragment šokujúceho rozhovoru s Grzegorzom Górnym.

Foto: Grzegorz Górny, zdroj: pch24.pl

Neraz ste písali o mentálnej kolonizácii Cirkvi, najmä na Západe. Ako treba tomuto pojmu rozumieť?

Grzegorz Górny: Katolíci na Západe o sebe a o svojej viere uvažujú v kategóriách, ktoré sú kresťanstvu cudzie, do Cirkvi prenášajú politické pojmy, ktorými potom kresťania vnímajú seba a opisujú situáciu v Cirkvi. Napríklad keď sa hovorí o „konzervatívnom krídle“ či „liberálnej frakcii“ v Cirkvi. Alebo keď priemerný katolík počuje, že Cirkev musí niečo urobiť, vtedy mu automaticky napadne, že sa to týka len kňazov a hierarchie, že to „oni“ musia niečo urobiť. A pritom by mal takéto výzvy brať aj osobne. Z tejto perspektívy vníma Cirkev ako vonkajšiu realitu vo vzťahu k sebe, a nie ako čosi, v čom je sám zaangażovaný a v čom pôsobí. V podstate katolíci na Západe dnes prijímajú za svoje hodnoty dominujúcej liberálnej, sekulárnej, laickej, post-osvietenskej kultúry. Cirkev prestáva byť tým centrom, ktoré im definuje realitu, ale stáva sa iba jedným z mnohých prvkov definovaných z odlišného uhla pohľadu. Čoraz zriedkavejšie možno stretnúť kresťanov, ktorí Cirkev vnímajú ako Kristovo mystické telo, a čoraz častejšie takých, ktorí ju berú ako inštitúciu, ako je armáda či pošta, hoci možno voči nej majú ešte trochu väčšiu dôveru.

V Poľsku si aj ateisti myslia, že na krst „majú právo“. Nedávno mi jeden známy hovoril o svojich neveriacich priateľoch, ktorí sa ho pýtali: „Či azda krst je len pre kresťanov?“

G.G.: To ma neprekvapuje. Eucharistia, sväté prijímanie, sú často vnímané len v horizontálnej a spoločenskej rovine – ako hostina. Ťažko niekoho vylúčiť z hostiny, berie sa to ako diskriminácia a začína sa to považovať za porušovanie ľudských práv. Eucharistia má však aj vertikálny rozmer – nie je to iba večera, ale predovšetkým sprítomnenie Kristovej smrti. Vedomie o tejto sviatostnej dimenzii Eucharistie sa stráca. A práve sviatosti, ktoré sú viditeľnými znakmi neviditeľnej Božej milosti, odlišujú Cirkev od iných inštitúcií.

Nie je to tak, že Cirkev v Európe či v Amerike nesie vlastný diel viny za túto situáciu? Nevzbudila dojem, že pre prístup k sviatostiam neexistujú pravidlá?

G.G.: Samozrejme, je to kríza sebauvedomovania sa Cirkvi, nie je to čosi, čo bolo vnútené zvonku, ale vyrástlo to znútra v rámci falošnej stratégie prispôsobovania sa svetu. Práve kňazi, hierarchovia a teológovia dávali intelektuálny základ tomuto procesu, ktorý trvá už desaťročia. Z historického hľadiska by sme mohli poukázať na modernistickú krízu, ako na jeden zo zdrojov tohto problému.

Katolícky modernizmus je intelektuálne hnutie v Cirkvi, ktoré na začiatku 20. storočia prišlo s postulátmi prispôsobovania sa katolicizmu modernej dobe, prírodným, historickým a spoločenským vedám. Vtedy sa hovorilo, že treba zmeniť formu náboženstva, spôsoby jeho vyjadrovania a predstavovania, aby sa jeho obsah stal prístupnejší. Z teórie komunikácie Marshalla McLuhana vieme, že forma je zároveň obsahom, že forma a obsah sú vzájomne úzko späté. Nie je to tak, že otvoríme plechovku, vyberieme obsah, vložíme ho do novej plechovky a plechovku zavrieme. Zmena formy je veľmi delikátna operácia na živom organizme Cirkvi a je ľahké sa pritom dopustiť chyby. V teológii inšpirovanej modernizmom časom pribudlo presvedčenie, že problém nespočíva iba vo forme, ale aj v obsahu viery, ktorá je vraj zastaraná a nevhodná pre dnešnú dobu, pretože napríklad dogmy z pohľadu prírodných vied sú vraj nepochopiteľné.

Ale keď hovoríme o odpadliverie národov, to už je čosi vážnejšie než iba kríza v teológii.

G.G.: Apostáza národov sa týka trochu iného problému, a to problému kultúrnej vojny. Cirkev podcenila sféru kultúry a v určitom momente abdikovala na úlohu jej mecenáša. Začalo to viac menej od osvietenstva a súviselo to aj s vyvlastnením Cirkvi a s jej pauperizáciou. Jednoducho už nebolo dosť prostriedkov na mecenášstvo. Školy ešte zostali v jej rukách ale v druhej etape, po abdikácii z kultúry, nasledovala aj vynútená abdikácia z oblasti edukácie. Od tohto momentu sa kultúra a vzdelávanie začali rozvíjať mimo Cirkvi. Do tej doby sa človek vychovaný v kresťanskom prostredí stával *anima naturaliter christiana* (prirodzene kresťanskou dušou) pretože všetko okolo neho bolo kresťanské a on tým nasiakol. Dnes nás kultúra napája čímsi, čo je v úplnom protiklade, hodnotami, ktoré v lepšom prípade sú voči kresťanstvu indiferentné, v horšom prípade – kresťanstvu nepriateľské. Príkladom infiltrácie touto kultúrou, je zmena postoja kresťanov k predmanželskému spoluzitiu. Keď takmer v každom filme sa ukazuje ako čosi normálne, že ľudia sa najprv spolu vyspia a až potom sa pýtajú na to, ako sa volajú, je jasné, že tieto obrazy plnia kultúrotvornú rolu. V masovom meradle tvoria kultúrne normy. Dospelo sa až k tomu, že dokonca aj katolícki rodičia neraz akceptujú, že ich deti žijú spolu pred manželstvom. Berie sa to ako čosi samozrejmé. Vo všeobecnosti to nevyvoláva nijaké kontroverzie ani pochybnosti. Na jednej strane vidno, že sa Cirkev vzdala svojho vplyvu na kultúru, na druhej strane je očividné odhodlanie protikresťanskej civilizácie do tejto kultúry vstupovať a úplne ju zmeniť. Na tom vlastne spočíva teória dlhého pochodu inštitúciami a kultúrnej hegemonie, ktorú formuloval taliansky marxista Antonio Gramsci, podľa ktorého treba vstúpiť do sveta kultúry, meniť ho a odstraňovať z neho všetky kresťanské prvky.

(....)

Odkiaľ sa berie bezmocnosť Cirkvi a kresťanstva voči islamu?

G.G.: Predovšetkým je to dôsledok toho, že na Západe mnohí členovia Cirkvi s rozhodovacou právomocou prijali za svoju optiku dominujúcu v celej civilizácii a vytvárajú „tekutú cirkev“, „tekuté kresťanstvo“, aplikujú tieto postmoderné koncepcie na náboženstvo. To je evidentné a vidno to na každom kroku. Zdá sa tiež, že Cirkev v Európe si nevšimla moment dechristianizácie, moment, v ktorom začala nová epocha,

a sama zostala v dobe, ktorá je už minulosťou.

Ako tomu rozumieť?

G.G.: Je to evidentné, keď skúmame spôsoby akými Cirkev ohlasovala vieru v pohanskom svete, počas prvých storočí. Bola tam kerygma, katechéza a homília. Kerygma, čiže ohlasovanie spásy, dotýkajúce sa existenčného stavu človeka a informácie o Kristovom vykupiteľskom poslaní, bolo adresované pohanom, ľuďom mimo Cirkvi. Bol to spôsob, ktorý mocne oslovoval ľudí, takže sa mnohí rozhodli vydať sa na cestu viery. Potom nasledovala katechéza, čiže osobitná cesta iniciácie do kresťanského života, zasvätenia do právd viery a prípravy na sviatosti. Homília bola zasa adresovaná ľuďom, ktorí už boli ukotvení v Cirkvi. Tak to vyzeralo v časoch pohanskej civilizácie. Keď sa celá kultúra stala kresťanskou, kerygma zanikla, pretože pohanov viac nebolo. Katechéza sa obmedzila na deti, pretože dospelí už v masovom meradle neboli krstení. Dospelým zostala iba homília. Keď sa však kultúrny proces obrátil, objavila sa masa „pokrstených pohanov“, teda ľudí, ktorí sú nominálne kresťanmi, ale vedú úplne nekresťanský spôsob života. Neexistuje spôsob, ako ich učiť, pretože pre dospelých už niet kerygmy ani katechézy. Dospelým sú adresované iba homílie, ktoré akosi automaticky vychádzajú z predpokladu, že ich počúvajú sami zrelí kresťania. Skutočnosť je však iná, pretože väčšine poslucháčov homílií chýbajú základné katechetické znalosti. Treba sa teda vrátiť k ohlasovaniu, ktoré zodpovedá situácii, v akej sa civilizácia nachádza. O tom hovoril Karol Wojtyła, keď po prvý raz vystúpil na II. vatikánskom koncile. Toto vystúpenie bolo práve o potrebe post-kresťanského katechumenátu, pretože aj keď je mnoho pokrstených, títo sa fakticky ničím nelíšia od pohanov. Wojtyła vyvodil závery na základe pozorovania počas svojho pobytu vo Francúzsku a Holandsku v roku 1947. Všimol si proces mentálnej kolonizácie Cirkvi, túto plazivú apostázu a na koncile so znepokojením upozorňoval, že dielo katechézy treba začať takmer od nuly.

Spočíva problém iba v metódach, alebo azda v tom, že Cirkev v Európe vôbec neohlasuje svoju vieru? Homílie, ktoré počujeme, dokonca aj v Poľsku, prednášajú kňazi-sociológovia, kňazi-psychológovia, kňazi-historici. O pravdách viery však často nepočujeme.

G.G.: Preto si myslím, že dnešná kríza v Cirkvi je krízou duchovenstva. V istom momente nastala zmena v duchovnej formácii kňazov v západnom svete pod vplyvom optimizmu, ktorý zavládol v šesťdesiatych rokoch minulého storočia, otvárania sa svetu, nekritického pohľadu na rôzne úspechy humanitných vied. Spájanie teológie s psychológiou, sociológiou, psychoanalýzou či s literárnymi štúdiami viedlo k zanedbaniu kresťanského ohlasovania. Bola prijatá iná, kresťanstvu cudzia paradigma. A odvtedy začala pokrivkávať seminárna formácia. Uvádzam nasledujúci príklad: v kresťanstve je čistota cnosťou, ktorá svoj osobitný výraz nachádza v kňazskom celibáte. Pre moderných psychológov je však askéza či sexuálna abstinencia výrazom potlačenia túžob a pocitov, takže pre duševné a fyzické zdravie je javom negatívnym. Ak teda do seminárov vpustíme psychológov s takýmto spôsobom uvažovania a do rúk im dáme duchovné vedenie, zničia katolícku duchovnú formáciu. Práve toto sa stalo na Západe v šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch 20. storočia, keď došlo k masívnemu odchodu ľudí z kňazstva a z mužských i ženských reholí. A tí, ktorí zostali, sú často postihnutí vírusom sekularizmu. Vtedy tiež možno hovoriť o začiatku homosexuálnej a pedofilnej krízy v Cirkvi. Nasledovalo akceptovanie postulátov sexuálnej revolúcie. Začalo sa tiež „produkovanie“ laicizovaných kňazov. Zaujímalo by ma, prečo v Nemecku už prakticky neexistuje individuálna sponď. Sú tam kňazi – a s takýmito prípadmi som sa osobne stretol – ktorí už viac ako desať

rokov po vysviacke ešte nikoho nevyspovedali a ani sami nepristupujú k spovedi! V Nemecku prevláda názor, že keď dieťa ide k prvému svätému prijímaniu, nemusí sa predtým vyspovedať, pretože aj tak nemá ťažký hriech a Eucharistia predsa očisťuje dušu od všedného hriechu. Na základe tohto princípu mladý človek až do dospievania nepristupuje k spovedi. Nemá taký návyk a nerobí to ani keď dospeje a ide do seminára. Tam sa ho duchovný otec nepýta na také veci ako je spoveď, pretože by to bolo zasahovanie do jeho osobného života, prekročenie hraníc, ktoré neslobodno porušiť. Takže klerici absolvujú seminár bez spovede, a keď sa stanú kňazmi, potom už nikoho ich duchovný život nezaujíma. A takto keď majú tridsaťpäť alebo štyridsať rokov, sú kňazmi, ktorí sa v živote nikdy nespovedali. Preto sotva možno od nich očakávať, že svojim veriacim budú pripomínať potrebu spovede.

A nemali by to pripomínať biskupi?

G.G.: V Nemecku sú biskupi, ktorí sami nechodia na spoveď a navyše majú pocit, že sú priekopníkmi nového typu dušpastierstva. Ako však môže niekoho duchovne viesť, keď sám nepristupuje k spovedi, ani nikoho nespovedá? Môže mať taký človek duchovné rozlišovanie?

Sekularizované duchovenstvo vo Francúzsku nemá pocit, že žije vo svete, kde sa svetská spoločnosť oddelila od Cirkvi. Keď k nim prichádzajú moslimovia, ktorí sa chcú stať kresťanmi, často ich od toho odrádzajú. Kňazi im hovoria, že stačí, keď budú dobre žiť ako občania liberálnej spoločnosti a zostanú vo svojom náboženstve.

G.G.: Pred časom som nakrútil dokumentárny film o bývalých moslimoch, ktorí konvertovali na kresťanstvo. Šiel som do Rakúska, kde je živá kresťanská komunita, vďaka ktorej konvertovalo asi sto štyridsať moslimov. Ani za svet sa však nechceli v tomto filme objaviť. Nechceli, aby ľudia videli ich tváre. Spýtal som sa ich, či sa obávajú, že ak sa o nich moslimovia dozvedia, že ich môžu jednoducho zabiť. Odpovedali, že sa viac obávajú svojich katolíckych biskupov, ktorí, keď sa dozvedia, čo robia, budú im brániť v ďalšej evanjelizácii. Takže pre týchto ľudí oddaných evanjelizačnému poslaniu, nie moslimovia, ale katolícki biskupi boli problémom. Koniec koncov, na zasadaní nemeckej biskupskej konferencie venovanej téme vzťahu k islamu, bola prijatá celková stratégia – bolo to v prvých rokoch 21. storočia – podľa ktorej nie sú potrebné konverzie, evanjelizácia, iba dialóg. Čo je za tým? Za tým je nevier a v jedinú univerzálnosť spasiteľského poslania Cirkvi.

Vari viac než katolíckmi sa duchovenstvo cíti byť zástancami svetskej civilizácie Západu?

G.G.: Ťažko povedať, čím sa cíti byť, človek nevidí do ich vnútra, ale čo vidno, je aktivita nemeckého episkopátu, ktorý vyzerá ako úrad pre kult a tekutú morálku. Vyhlásenie Kongregácie pre náuku viery z roku 2000, ktorú podpísal kardinál Ratzinger pod názvom *Dominus Iesus o jedinečnosti a všeobecnom spásonosnom poslaní Ježiša Krista a Cirkvi*, nemeckí biskupi *de facto* odmietli. Dá sa povedať, že ešte predtým, v dvadsiatom storočí, sme mali do činenia s celou sériou takýchto odmietnutí. Začalo sa to v roku 1968 encyklikou Pavla VI *Humanae vitae*, ktorá sa okrem iného týkala zákazu používania antikoncepcie. Tieto stratégie prispôsobovania sa svetu možno vidieť nielen v Nemecku. Uvediem nedávny príklad z Talianska, možno drobný, ale symptomatický. V roku 2015 arcibiskup Padovy Claudio Cipolla vyhlásil, že niektoré katolícké tradície – najmä tie, ktoré súvisia so slávením Vianoc – by bolo treba zanechať, aby sa zachoval spoločenský mier. Podľa jeho názoru verejné vystavovanie katolíckej symboliky počas sviatkov

neprospeje udržaniu pokoja a bratských vzťahov medzi ľuďmi. Najvyššími hodnotami sú mier, poriadok, harmónia, jednota a priateľstvo. Vyjadrenie ordinára vyvolalo rozhodný odpor zo strany miestnych úradov. Tajomník provincie Padova vyhlásil, že „našťastie v Taliansku je Cirkev oddelená od štátu, takže štátni úradníci nie sú povinní poslúchať biskupov, a preto ani miestne úrady sa v tejto veci nebudú podriaďovať Cirkvi a budú naďalej verejne vystavovať vianočné betlehemy“.

Teraz hovoríte o aktivitách vysokého hierarchu ...

G.G.: Mentálna kolonizácia vtrhla do samého centra Cirkvi. Ešte pred nejakým časom bolo možné povedať, že Cirkev vedie kultúrnu vojnu so svetom, teraz však treba povedať, že táto kultúrna vojna prebieha vnútri Cirkvi. Mentálna kolonizácia ovplyvňuje duchovenstvo na najvyšších úrovniach cirkevnej hierarchie. Uvediem konkrétny príklad z vlastného života. Pred niekoľkými rokmi ma katolícka redakcia verejnoprávnej televízie požiadala, aby som pripravil dokument o Vianociach. Malo to byť predstavenie všetkých historických okolností týkajúcich sa narodenia Pána Ježiša: ako vyzeralo sčítanie obyvateľstva, kto boli traja králi, čo mohla byť hviezda na nebi, či sa Ježiš narodil v stajni alebo v jaskyni a podobne. V tejto súvislosti som uskutočnil sériu rozhovorov s poľskými biblistami. V televízii mi však bolo povedané, že keďže Vianoce sú celosvetovou udalosťou, bolo by dobré pýtať sa aj nepoľských autorov. Pomyslel som si, že najväčšie authority v tejto otázke nájdem v rímskom Pápežskom biblickom inštitúte. Mal som známeho kňaza, ktorý pracuje na Gregoriánskej univerzite, ktorá je hneď vedľa toho inštitútu. Tak som mu zavolať a spýtal sa, či by mi tam nemohol nájsť nejakých biblistov, ktorí by mi na kameru povedali pár slov. Môj známy súhlasil, ale po dvoch dňoch mi zavolať a povedal, že nikto z tých profesorov na Pápežskom biblickom inštitúte, s ktorými hovoril, neverí v pravdivosť všetkého, čo je uvedené v Novom zákone. Mohli by sa objaviť vo filme, ale by určite spochybňovali všetky udalosti a okolnosti okolo narodenia Pána Ježiša. Môj známy sa preto rozhodol hľadať na Gregoriánskej univerzite. Podarilo sa mu nájsť dvoch profesorov, ktorí veria v Božie narodenie. Preto som sa, spolu s našim tímom, vybral do Ríma, kde sme s nimi robili rozhovory. Oni však každú chvíľu hovorili, že svätý Matúš či svätý Lukáš vymysleli tento alebo tamten detail, pretože im to pasovalo do koncepcie či do prorocstva Starého zákona. Po návrate do Poľska som nahrávky poslal producentovi, aby tieto výpovede dal preložiť. Bol to externý televízny producent, ktorý tento film pripravoval pre televíziu. O sebe hovoril, že je ateista, ale staval sa k tomu tak, že keď katolícka redakcia si u neho objedná katolícky program, potom tento program má byť katolícky. Po nejakom čase mi ten producent zavolať a kričal do telefónu: „Čo si mi to poslal? Veď sú to neveriaci ľudia! Sú to kňazi? Čo to tárajú? To v akého Boha vy vlastne veríte? Či ten Kristus je nejaký fantóm? A vôbec existoval? Či ste si vymysleli nejakého snehuliaka? To kde si našiel týchto biblistov?“ Odpovedám mu, že v Ríme na Pápežskej gregoriánskej univerzite. On na to: „Vieš, s takým niečím som sa v živote už raz stretol: v 80. rokoch v Kremli už nikto neveril v komunizmus a preto musel padnúť. A keď neveria ani v centrále, potom to musí padnúť.“ Obdivuhodné: ateista so *sensus fidei* (s nadprirodzeným zmyslom pre vieru)... Počas rozhovorov som napokon týmto biblistom položil otázku, či je pravda, že evanjelisti povymýšľali toľko rôznych detailov. A čo odpovedali? Nás nezaujímá pravda, ale interpretácia textu.

Z toho, čo hovoríte, je kultúrna vojna v Cirkvi už prehratá, národy neveria, pretože kňazi neveria a náuka sa ďalej neodovzdáva.

G.G.: Keď sa v Írsku blížilo referendum o takzvaných homosexuálnych manželstvách, niektorí kňazi verejne vystupovali a vyjadrovali sa v prospech opcie LGBTI. Za toto zo strany biskupov nielenže neboli potrestaní,

ale ani len napomenutí. Homolobisti v sutanách mohli teda pokojne pracovať. Situácia je podobná arianskej kríze v 4. storočí, kedy väčšina veriacich a väčšina biskupov bola ariánska, čiže prakticky neboli ani kresťanmi, pretože neuznávali božstvo Ježiša, ani Najsvätejšiu Trojicu. Situácia však nie je taká tragická, pretože dnes kríza zasiahla hlavne Cirkev na sýtom Západe.

Vyššie uvedený text je fragmentom rozhovoru s Grzegorzom Górnym, ktorý je zasa fragmentom z knihy „Alarm pre Cirkev „, ktorú vydalo poľské vydavateľstvo Demart.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/mentalna-kolonizacia-cirkvi-a-apostaza-narodov/>